

Oponentský posudek na bakalářskou práci Zuzany Křepelkové **Výzkumy
prestíže povolání v české společnosti**

Bakalářská práce má zřetelně zformulovaný cíl, pokud jde o části věnované vymezení pojmu prestiž, diskuse metodologie měření, přehledu výzkumů měření prestiže povolání v české sociologii včetně jejich výsledků. Kapitola, věnovaná vlastnímu šetření, nemá cíl jasně zformulován, pokud cílem není provedení vlastního výzkumu prestiže (podle mírně rozšířené metodiky CVVM, na blíže neurčeném souboru 120 respondentů).

Kritické výhrady

Str. 12 myslím, že u Treimana nejde o teorii prestiže, spíše o vymezení pojmu a především o porovnání výsledků empirických výzkumů a následné konstatování shody ve vyspělých společnostech. Je možné, že autorka přejímá hodnocení J. Šanderové, protože celá kapitola je zdařilou kompilací dvou textů (Kapr, Šanderová).

Subkapitola věnovaná metodologii začíná trochu nesoustavnou diskusí různých problémů spojených s měřením prestiže profesí. Myslím, že text by měl nejdříve popsat, jak se ve výzkumech zjišťuje škála prestiže povolání, pojmenovat jednotlivé kroky, ve kterých se přijímají určitá rozhodnutí (výběr profesí, operacionalizace prestiže, měřicí škála...) a tyto problémy následně konkretizovat (s ukázkami různých řešení v konkrétních výzkumech).

Zcela negativně hodnotím vlastní výzkum prestiže, který autorka provedla v tomto roce na souboru 120 osob. Nejde o velikost vyšetřeného vzorku, ale o to, že není vysvětlen cíl výzkumu, jaké otázky měl zodpovědět, proč byl vlastně takto koncipován. Porovnání s daty CVVM 2011 nedává žádný smysl, složení souboru nemůže reprezentovat populaci (a navíc není poskytnuta žádná informace, jak struktura vyšetřeného souboru vypadá). Je sice zajímavé, že do výzkumu byly doplněny čtyři nové profese, a i informace o jejich prestiži je přínosná, ale vše by muselo být zarámováno jinak (zde by se možná uplatnilo porovnání s CVVM – např. pro odhad, jak by reprezentativní vzorek hodnotil uvedené profese). Analýzy zjišťující vliv sociodemografik na hodnocení prestiže těchto čtyř profesí jsou nedostatečné. Jednak není provedeno řádné testování zjištěných rozdílů (čili hypotézy jsou potvrzeny nebo vyvráceny „okometricky“ na základě úsudku autorky, zda průměry jsou opravdu rozdílné).

To, co je označeno v kapitole 6.3 za hlubší analýzy je pokračováním hodnocení vlivu vzdělání, věku a pohlaví na ostatní profese. Zde se tak děje opět „okometricky“.

Z formálního hlediska je typem písma označena přímá citace a správně uvedena stránka, avšak s nepřímou citací je určitá obtíž. Není často zřejmé, do jaké míry autorka přejímá původní text, do jaké míry jej převypráví vlastními slovy.

Jazyk práce (až na část věnovanou vlastnímu výzkumu) je na úrovni odborného textu. V poslední části je řada nejasných vyjádření: „vzhledem k rozsahu výzkumu nebyla dodržena reprezentativnost“ „oblast dotázaných“ „hypotéza se potvrdila“.... Tedy i jazykově tato část do jisté míry zpochybňuje kompetence autorky v oblasti realizace a zpracování empirického výzkumu.

Celkové hodnocení:

Na práci si nejvíce cením pečlivého historického přehledu výzkumů prestiže uskutečněných v ČR od počátků sociologických výzkumů opřené o příslušné knižní a časopisecké zdroje. Ocenění si zaslouží i úvodní část zabývající se pojmem prestiže a jeho místa a významu v empirickém zkoumání sociální stratifikace. Jde o dobře provedenou kompilaci poznatků z řady relevantních publikací jak učebnicového, tak analytického charakteru.

Autorka zde prokázala dobrou schopnost práce s literaturou a podařilo se jí vytvořit logicky provázaný výklad zkoumané problematiky.

Tuto část bych hodnotil známkou výborně.

Provedení vlastního výzkumu je sice chvályhodné, ale autorka se přitom dopustila řady více než problematických kroků: nejasná celková koncepce výzkumu (jaký byl vlastně cíl šetření? jaké byly výzkumné otázky? ...), naprosto problematický výzkumný vzorek, který navíc není nikde podrobněji popsán, problematická komparace s výzkumem CVVM z roku 2011, (ne)testování kvazi hypotéz.

Tuto část bych hodnotil maximálně známkou dobře.

Navrhuji proto celkovou známku velmi dobře (dobře) v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze 18.6.2012

Milan Tuček